
zich zelden aan gemaakte afspraken hield, niet te verspelen. Verviel de Raad in de illegaliteit, dan zou zijn rol weldra uitgespeeld zijn.

In deze jaren was Ten Boom, in opdracht van de synode, ook druk doende met de oprichting van een interkerkelijk overlegorgaan met betrekking tot Israël. Met succes nodigde hij gedelegeerden uit van alle uiteenlopende kerkgenootschappen in Nederland.³⁸ Op bijeenkomsten droegen de vertegenwoordigers van verschillende kerken, inclusief de gereformeerden, referaten voor over Israël. Ten Boom hechtte buitengewoon veel waarde aan deze bijeenkomsten, met name omdat christenen volgens hem maar al te snel de neiging hebben in zelfgenoegzaamheid te vervallen. Henk Dekker, in die jaren voorzitter van de Raad stelde over Ten Boom: 'Hij sprak graag van het totalitaire van het Jodendom, dat een totalitaire aanpak noodzakelijk maakte. Vandaar zijn oecumenische instelling en zijn voortdurend pogen, de kerken tot samenspreking, samenwerking, zoo mogelijk samensmelting te brengen.'³⁹ Deze interkerkelijke samenkomsten werden na de oorlog voortgezet als het *Interkerkelijk Contact Israël* (ICI), dat nog steeds bestaat.

Dat de Raad zich niet in de illegaliteit wilde begeven, wil niet zeggen dat Ten Boom op persoonlijke titel geen verzet pleegde. Zijn al eerder genoemde zorginternaat bood plaats aan vele onderduikers en met zijn zussen in Haarlem maakte hij deel uit van een uitgebreid verzetsnetwerk. Zijn activiteiten in Hilversum werden niet ontdekt. Doordat zijn zussen en vader in Haarlem werden verraden, en hij op dat moment bij hen was, kwam hij toch in de gevangenis terecht. In totaal werd Ten Boom vier keer verhoord: twee keer in de beruchte Euterpestraat in Amsterdam en tweemaal tijdens zijn gevangenschap in Scheveningen. In Amsterdam werd hij de eerste keer verhoord over de door hem opgerichte vereniging 'Allen creaturen', waarmee hij diverse rassen bij elkaar wilde brengen om 'den rassenlijn te doorbreken'. Na beloofd te hebben hierover niet meer te publiceren werd hij vrijgelaten. De tweede maal moest Ten Boom zich alleen verantwoorden over de net opgerichte Hervormde Raad voor Kerk en Israël. De ontmoetingen met de Sicherheitsdienst en zijn gevangenschap werden door Ten Boom niet met afschuw beschreven. Hij lijkt de gevangenschap zelfs te hebben ervaren als een buitengewoon vruchtbare tijd, waarover hij in een brief aan zijn vrouw schreef:

Je wordt hier geweldig naar den geestelijke hoek gedreven, wat voor velen zeer heilzaam is, ook voor mijzelf.⁴⁰

Uit brieven van medegevangenen die Ten Boom na hun vrijlating ontving blijkt dat hij voor hen een soort mentorfiguur was ge-

³⁸ De Rooms-katholieke kerk werd hiervoor niet uitgenodigd. De afstand tussen Ten Booms protestantisme en het rooms katholicisme was in die tijd nog te groot. De RKK wordt door Ten Boom ook niet bestreden, ze komt bij hem überhaupt niet of nauwelijks ter sprake. Bij Ten Booms opvolgers als predikant-secretaris van de Hervormde Raad, Johan Hendrik Grolle (1899-1974), verandert dit.

³⁹ H. Dekker, In Memoriam, in: *Kerk en Israël*, jan. 1947, jaargang 1, nr. 2, 2.

⁴⁰ Brief vanuit de gevangenis aan zijn vrouw van 13 april 1944, familiearchief Ten Boom.